

aujourd'hui, auparavant, autrefois, un jeudi, de ce jour, ce matin-là [5].

Перспективна «точка зору» вказує на часовий проміжок, протягом якого відбудеться якась подія або настане певний стан. Перспективна «точка зору» притаманна оповідачеві, здатному зазирнути в майбутнє, передбачаючи розвиток подій. Її основою є такі структури: «je + Présent + локалізатор слідування», «je + Futur simple», «je + Futur immédiat», «je + Futur dans le passé», «je + Futur immédiat dans le passé», «je + Imparfait + локалізатор слідування», «il + Futur simple», «il + Futur immédiat», «il + Futur dans le passé», «il + Futur immédiat dans le passé». Вибір структури залежить від вихідної часової позиції оповідача. Ініціальний момент може збігатися з моментом мовлення або бути позначеним у більш широкому контексті, а фінальний момент практично завжди має нечіткий характер. Цей тип «точки зору» тісніше пов'язаний з модальними значеннями необхідності, реальності майбутньої або ймовірної дії. При перспективній позиції суб'єкт розповідає про «майбутнє» персонажів, повідомляючи інформацію, яка не може бути відома останнім. До локалізаторів слідування відносяться *bientôt, prochainement, désormais, tout à l'heure, dans trois jours, demain, l'année prochaine* та ін. [4].

Визначаючи можливі перспективи розвитку проблематики, зазначимо, що аналіз системи «точок зору» і взаємодія різних її типів дозволить глибше проникнути в природу тексту, тому можливим є дослідження засобів вираження «точки зору» в різних видах тексту як на матеріалі французької, так і інших мов.

Список використаних джерел

1. Шмид В. Нарратология. М.: Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
2. Chatman S. *Coming to Terms: The Rhetoric of Narrative in Fiction and Film*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1990. 260 p.
3. Leech G., Short M. *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. Harlow: Pearson/Longman, 2007. 404 p.
4. Beigbeder F. *Windows on the World*. Paris: Gallimard, 2003. 185 p.
5. Schmitt E.-E. *Odette Toulemonde*. Paris: Albin Michel, 2006. 282 p.

Вікторія Бурковець

ВПРАВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У будь-якому класі будь-якої школи зустрічаються учні, які є популярними серед однокласників, мають авторитет. Переважно це дуже активні діти, які можуть впливати на колективну поведінку, організувати гру, згуртувати групу або ж навпаки надихнути багатьох на погану поведінку. Таких учнів називають лідерами.

Визначити таких учнів у класі можна за наявністю характерних ознак, притаманних лідеру: упевненість у собі, висока самооцінка, комунікативність, організаторські здібності, наполегливість, цілеспрямованість. Вони вміють доводити свою думку, знаходити вихід з конфліктних ситуацій, переконувати інших.

Проте, лідерами не народжуються – ними стають. Тому важлива роль у цьому процесі належить вихованню дитини, розвитку відповідних навичок. Це дозволить розкрити її лідерський потенціал. Молодший шкільний вік є сприятливим періодом розвитку лідерських якостей, адже в цей час діти починають працювати в колективі, комунікувати з однолітками, висловлювати власну думку, відбувається формування особистості. Тому вчителю варто приділяти цьому увагу та намагатися розвивати в своїх учнів лідерські якості, які допоможуть їм соціалізуватися і впевнено крокувати по життю. З цією метою можна використовувати різноманітні ігри та вправи на уроках і в позаурочній діяльності.

Пропонуємо вашій увазі добірку вправ, які сприятимуть розвитку лідерських якостей молодших школярів.

Вправа «Два дзеркала»

Мета: розвивати комунікативні якості, довірливі стосунки між учнями.

Потрібно запропонувати бажачим увійти до кола та подивитися в «дзеркало».

Учні необхідно відгадати, хто стоїть у нього за спиною, дивлячись у два «живих» дзеркала. Одне дзеркало буде мовчазне: воно пояснюватиме за допомогою міміки, жестів, хто стоїть позаду. Друге – говірке, тобто пояснюватиме, що за людина, не називаючи її ім'я. Дитина може сама обрати собі дзеркала з усіх учасників.

Далі перед учнем стають двоє дзеркал, а ззаду, по черзі підходять решта гравців. Спочатку працює «мовчазне» дзеркало. Якщо гравець не зрозумів пояснення і не відгадав, то працює «говірке» [5].

Вправа «Оратор»

Мета: розвивати комунікативні навички, вміння висловлювати думку, збагачувати словниковий запас.

Необхідно заздалегідь на папірцях підготувати теми. Учні мають по черзі діставати папірці і без підготовки розповідати щось з теми, яка їм випала.

Після закінчення варто обговорити: чи легко було говорити, не продумавши слів; які виникли труднощі; чиї промови були найбільш зрозумілими, переконливими; чи важливо вміти орієнтуватися в різних ситуаціях, добирати правильні слова.

Перелік можливих тем: «Наш клас», «Дружба», «Негативні звички», «Спорт», «Моя сім'я», «Природа» [5].

Вправа «Переконливість»

Мета: розвивати організаторські якості, вміння працювати в парах, вчити володіти своєю мімікою, рухами, розуміти один одного,

Потрібно запропонувати учням об'єднатися в пари. Потім кожен має написати на листку своє бажання і переконати партнера виконати його, не кажучи жодного слова. Після показати запис на листочку. Наприклад, написати щось на дошці, дати олівець, станцювати, вийти за двері [3].

Вправа «Будівельники»

Мета: розвивати впевненість у собі, вміння працювати злагоджено в команді, розуміючи один одного.

Дітям потрібно стати в одну лінію. Ведучий пропонує їм уявити й показати жестами, мімікою, рухами, як вони передають сусіду: склянку з водою, важке відро з цементом, легку ручку, молоток, цвях, гаряче залізо [1, с. 10–11].

Вправа «Розрізані картинки»

Мета: розвивати кмітливість, організаторські вміння, вміння працювати в команді.

Учні варто об'єднати у команди. Потім кожній команді треба роздати конверт з 5 розрізаними картками. Дітям потрібно скласти цілісну картинку з цих частин, не розмовляючи між собою [1, с. 11].

Вправа «Плітка»

Мета: розвивати вміння докладно словесно описувати певні дані, аналізувати інформацію, вміти докладно і достовірно передавати повідомлення.

Для цієї вправи потрібно 5 учасників. Їм потрібно вийти з класу і чекати за дверима. Потім запросити ще одного учня і показати йому малюнок абстрактного змісту. Йому потрібно уважно роздивитися і запам'ятати картину. А потім розповісти про неї іншому. Всі решта уважно спостерігають за наступними діями, запам'ятовують деталі, а потім аналізуватимуть вправу після завершення.

Після цього учасники, які знаходяться за дверима, по черзі викликаються до класу. Попередня дитина має розповісти, тій, що зайшла те, що побачила на малюнку. Дитина, що вислухала має передати інформацію наступній і так далі. Останній учасник, який зайде до класу повинен вислухати попереднього і зобразити почуту інформацію в малюнку, намалювати на плакаті (малюнок може бути схематичним).

Далі потрібно провести обговорення вправи, але на початку вчитель (ведучий) має показати, що було зображено на малюнку.

Під час обговорення потрібно запитати, що відчували учасники при виконанні завдання. Далі проаналізувати, що відбувалося з інформацією, яка передавалася учасниками; чи відчували вони відповідальність за правильність і достовірність передачі інформації; чому інформація спотворювалася; які фактори впливають на процес передачі інформації.

Таким чином, дійти висновку, що подібна ситуація може викликати плітки, конфлікти [1, с. 24–25].

Вправа «Сурдопереклад»

Мета: розвивати творче мислення, вміння працювати в парах, комунікативні навички.

Обладнання: аркуші паперу з написаним текстом – невеличкі прості віршики.

Учитель пропонує учням об'єднатися в пари. Пари по черзі мають виступати перед іншими. Кожен із пари виступає по черзі в ролі диктора і сурдоперекладача. Коли один із учнів читає вірш, інший знаходиться поруч і виступає в ролі сурдоперекладача – передає з допомогою міміки й жестів зміст тексту [2].

Вправа «Назви три слова»

Мета: розвивати швидкість мислення, уважність, впевненість, збагачувати словниковий запас.

Діти стають у шеренгу. Кожному з них по черзі ставитиметься питання. Потрібно, роблячи три кроки вперед, говорити з кожним кроком три слова-відповіді, не сповільнюючи темпу ходьби.

Що можна купити? (плаття, костюм, штани) Що можна варити? Що можна смажити? Що можна читати? Чим можна малювати? Що може літати? Що (хто) може скакати? і т. д [4].

Отже, у більшості учнів є приховані якості лідера, які не завжди розвиваються у правильному руслі. Це спричинене відсутністю комунікативних, організаторських навичок, недосконалим володінням елементами співпраці, взаємодії. Тому доцільно використовувати в процесі навчання такі методи й форми роботи, які сприятимуть підготовці справжніх лідерів. Зокрема вище описані вправи, використання яких може стати важливою складовою формування лідерських якостей молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Відповідальне лідерство – шлях до успіху: веб-сайт. URL: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/479/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5%20%D0%BB%D1%96%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf> (Дата звернення: 28.04.2022.).
2. Ігри та вправи для тренінгів (зі скарбнички неформальної освіти): веб-сайт. URL: <https://www.gurt.org.ua/articles/43009/> (Дата звернення: 01.05.2022.).
3. Організаторські здібності – що це таке і як їх розвинути?: веб-сайт. URL: <https://mozilla-team.org.ua/organizatorski-zdibnosti-shho-ce-take-i-yak-%D1%97x-rozvinuti/> (Дата звернення: 28.04.2022.).
4. Тренінг «Ігрові форми роботи як засіб формування комунікативної компетентності молодшого школяра». *Всеосвіта*: веб-сайт. URL:

<https://vseosvita.ua/library/trening-igrovi-formi-roboti-ak-zasib-formuvanna-komunikativnoi-kompetentnosti-molodsogo-skolara-169496.html>
(Дата звернення: 01.05.2022).

5. Тренінг розвитку комунікативних і лідерських якостей підлітків «Я лідер». *На Урок*: веб-сайт. URL: <https://naurok.com.ua/trening-rozvitku-komunikativnih-i-liderskih-yakostey-pidlitkiv-ya---lider-179109.html> (Дата звернення: 28.04.2022.).

Валентина Буряк

ОСОБЛИВОСТІ ЕТІОЛОГІЇ РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Розлади аутистичного спектру проявляються в дитячому віці і характеризуються глибокими порушеннями в розвитку, що викликані істотними обмеженнями соціальної взаємодії, комунікації та поведінки.

Великий інтерес до цієї проблеми в останні роки пояснюється зростаючою частотою даного порушення. На жаль, зростання числа аутистичних розладів спостерігається у всьому світі. За даними, опублікованими в грудні 2020 року американськими центрами з контролю і профілактиці захворювань, кожна 110 дитина (зокрема, кожен 70-й хлопчик) Америки страждає розладом аутистичного спектру, в той час як 20 років тому статистика становила 1 випадок на 500 дітей. Приблизно така ж картина спостерігається і в іншій країні.

Основна ознака аутизму – неконтактність дитини – проявляється зазвичай рано, вже на першому році життя, але особливо чітко – у віці 2–3 років, в період першого вікового кризового періоду. Більшість аутичних дітей на активну комунікативну ініціативу дорослого, особливо незнайомого, реагують униканням, ховаються, відвертаються або замирюють очі, закривають обличчя або вуха долонями – запускається звична для кожної дитини протестна реакція аж до сильного збудження та істерики. Однак така дитина здатна досить пильно спостерігати за тим, що відбувається навколо неї, тому, що це дає їй відчуття контролю [1, с. 15].

Діти з аутизмом часто не зацікавлені в увазі дорослих та можуть не реагувати на заклик батьків, але не завжди це означає відмову дитини відповідати чи виконувати якусь дію. Дитина може бути чутлива до певних звуків, гучної промови або інших стимулів. А деколи ті ж самі збудники не привертають її увагу, що пов'язано з особливостями роботи нервової системи дітей з порушеннями РАС.

На сьогоднішній день загальноновизнаної концепції етіології РАС у світі не існує. Мають місце різні гіпотези етіології РАС, як соціальні,